

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 „JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTEL EGYÜTT
 EGESZ ÉVRE 12.—K. | NEGYED ÉVRE 3.—K.
 FÉLVÉRE 6.—K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ

DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 BUDAPEST, IV (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Irói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A szénbányászat Délmagyarországon.

A hazai bányászati viszonyokat talán túl nagy mértékben ismertettük már, mégis azt tartjuk, hogy sohase lehet ezeket eléggé ismertetni. Lapunknak az is egyik eminens feladata, hogy a közfogalmat reáirányítva arra a hatalmas kultur-munkára, melyet a bányászat-és kohászat végeztetéséből lépést tartson ennek fejlődésével, haladásával. Hazánk egyik legjelentősebb vidéke szempontból a zsilvölgye. Ehelyütt az előző évben 1910-ben a kincstár, a Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat, az Urikány-Zsilvölgyi magyar-kőszénbánya részvénytársaság és névleg a Felső-zsilvölgyi kőszénbánya társulat, melynek bányái a „Salgótarjáni” vezetése alatt állanak. Ezenkívül számos kisebb kőszénbánya is működik, amelyek azonban többnyire más ipartelepek tartozékai és kizárólag azok szénszükségletének fedezésére szolgálnak. A múlt évben alakult Déván egy új bányatársaság, amely a zalatnai bányakapitánysághoz engedély iránt folyamodott. A kutató munkálatok állítólag eredménnyel jártak, amennyiben az 5000—6000 kalóriás szénnek 2—3 m. vastag telepeit több bevágásban feltárták.

A Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat saját zsilvölgyi bányái Petroszény, Petrilla, Livazény, Alsó-Barbatyén-Iszkrony, Zsilvajdej-Vulkán és Urikány község határában fekszenek. A bányák múlt évi termelése a társulat vezetése alatt álló felsőzsilvölgyi kőszénbánya termelésével együtt meghaladta a 11 millió métermázsát. Az igazgatóság jelentése szerint az elmúlt üzletév látványosan nyugodtan folyt le, tényleg azonban a szénpiac szakadatlan hullámzásban volt. Az év első negyedében uralkodó rendkívül enyhe időjárás károsan befolyásolta a szobafűtésre szükséges daraboszén kelendőségét. A készletek rohamosan emelkedtek és kénytelenek voltak a termelést csökkenteni. Májusban a kedvező kilátások hatása alatt megélték a szénpiac. Az államvasutak megrendelése a rendes mederbe tértek vissza, a téglagyárak fokozódó igényekkel léptek fel. A szénárak az előző évek színvonala körül mozog-

tak. A lefolyt évben rendelkezésre állott 21,130.961 métermázsza szén, amelyből 20,990.995 métermázsát adtak el, úgy hogy a készlet 139.996 métermázsza maradt. A zsilvölgyi kincstári szénbányák viszabocsátása alkalmával a kormánnyal kötött szerződés, mely a társulatnak az államvasutak részére évek hosszú sorára szénszállítmányt biztosít, a következő év március hó 1-én fog életbe lépni. — A hunyadmegyei bányákban 5000-nél több munkás dolgozik. Munkásmozgalom nem volt, erre különben a munkások okot sem találtak volna.

Az Urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya részvénytársaság lupényi bányáiban a múlt esztendőben 452.660 tonna szenet termelt; lupényi kokszyárában pedig 41.390 tonna pirszenet, 2.800 tonna kőszénkátrányt és 1.054 tonna kén-savas ammoniákat gyártott. Az igazgatóság jelentése szerint a lupényi bányák termelőképesége az 1910. évben nem volt oly mérvben kihasználható, amint az tervezve volt és amint a társaság műszakilag tökéletes berendezései azt megengedték volna. Ennek oka a rendkívül kedvezőtlen munkás-szerzésre fordított serény tevékenység, pedig az a célra hozott anyagi áldozatok dacára sem tehetett a társaság kellő számú gyakorolt munkásra szert, minek következményeképp a múlt évben csak az említett 452.660 tonna szén volt a lupényi bányákból termelhető. Ezen eredmény is csak úgy volt elérhető, hogy a társaságnak a múlt években a gépmunka fokozatos bevezetése céljából tett intézkedései már éreztették hatásukat, ami a vállalatot arra indítja, hogy ezirányu programját a viszonyok által megengedett mértékben tovább fejlessze és végrehajtsa. A már korábban megkezdett és tavaly folytatott, nagyrészt be is fejezett új feltárások és befektetések eredménye gyanánt a társaság egyébként is elsőrangú szénének minősége még inkább javult, ami az egész évi termelésnek és az 1909. év végével fennmaradt készleteknek kielégítő áron történt elhelyezését és a lejárt szállítási szerződéseknek megfelelő feltételek mellett való megújítását tette lehetővé. A termelési költségek, melyek néhány évvel ezelőtt az általános drágaság és a kedvezőtlen munkásviszonyok által okozott nehézségek következtében óriási módon felszöktek, az elmúlt évben újabb emelkedést mu-

tattak és azoknak csökkenésére a közel jövőben amesen kilátás.

A szénpiac az év elején némi lanyhaság volt érezhető, amely részben az enyhe tél, részben pedig a külföld, különösen pedig a sziléziai bányák által okoztatott. Főleg a felsősziléziai bányáknál ugyanis az ipari stagnáció folytán elég tetemes készletek halmozódtak fel, amelyeknek elszállítása érdekében a bányavállalatok az u. n. „Ferngebiet” és „Freigebiet” intézményt létesítették, azaz a szállítási díjak tekintetében kedvezőtlen fekvésű viszonylatok részére rendkívül mérsékelt eladási árakat szabtak. Az év folyamán azonban a piac, különösen a jó termés következtében megszilárdult, amennyiben egyrészt a mezőgazdasági termékeket feldolgozó vállalatok (malmok, cukorgyárak stb.) szénszükséglete fokozódott, másrészt pedig ezeknek a cikkeknek tömeges szállításából kifolyólag a vasutak fogyasztása is nagyobb volt. Ehez hozzájárult, hogy a külföldi vasiparban is — habár egyelőre még nem lényeges — javulás mutatkozott, úgy hogy hazai bányavállalataink egész termelésüket könnyen és körülbelül az előző évi árakon helyezték el. A külföldi verseny az év végén már nem volt olyan heves és a sziléziai bányáknál felhalmozódva volt készletek ott nagyrészt már eltűntek. Az őszi hónapokban a már évek hosszú sora óta szokásossá vált kocsihány ujjlag és az eddigieknél talán még erősebb mérvben okozott nagy zavarokat. A koksüzlet helyzete az egész év folyamán kedvezőtlen volt. Megszilárdulása csak akkor valószínű, ha Németországban a vasipar terén jelenleg mutatkozó javulás tartósnak bizonyul és tovább terjed.

Furótechnikai találmányok.

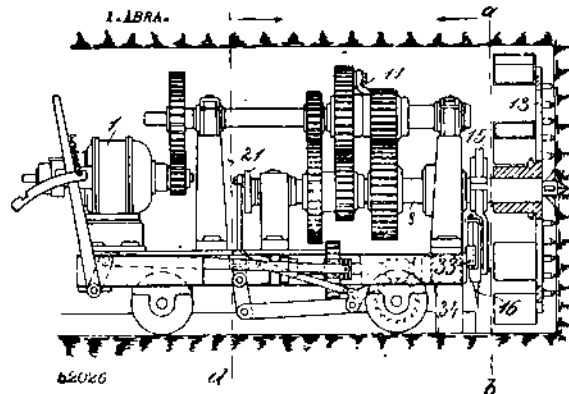
Vájtatfurógép hengeres tárnák kitérésére a sík tárnafenék egyidejű előállításával mellett.

Ismeretes az az eljárás, mely szerint a tárnákat puha, egyes darabokban könnyen botörő kőzetben, pl. barnaszénrétegekben úgynevezett vájtatfurógépek segítségével állítjuk elő. Ismeretes továbbá az is, hogy az ily vájtatfurógépek alatt a furógép szállításának kényelmessé tételére a gép alatt sík pályát állítunk elő, ezt a pályát azonban maga a gép állította elő, hanem a géptől függetlenül, pl. alkalmasan ívelt és a tárna keresztmetszetéhez simuló haránt-talpakból készítettük. Ez az eljárás azonban igen költséges és időtrábló.

A találmány tárgya oly vájtatfurógép, mely ezt

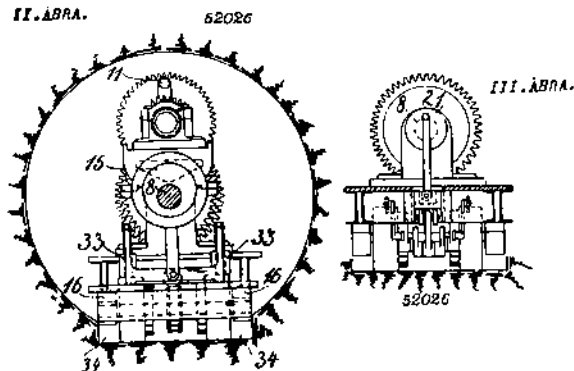
a sík pályát a tárnában való előrehaladása közben alkalmas berendezések segítségével maga vágja ki úgy, hogy további munkálatok és segédanyagok fölöslegessé válnak és egyúttal közönséges futókerekeket is alkalmazhatunk.

A csatolt rajz

1. ábráján ily vájtatfurógép egy fogatosítási alakjának oldalnézete, a

2. ábráján az 1. ábra a—b vonala szerint vett metszete a nyíl irányában nézve,

3. ábráján az 1. ábra c—d vonala szerint vett metszete látható ugyancsak a nyíl irányában nézve.

A furógépet pl. egy (1) elektromotor hajtja, mely a (8) tengelyre ékelt (13) kékörongot átvevő útján indítja forgásnak. Eme (8) tengelyre, még pedig közvetlenül a (13) korong mögött egy (15) excenter van fölékelve, mely függélyes irányban, (33) vezetékben vezetett (16) lökökést mozgat föl- és lefelé.

A furókocsi minden előretolása után a (8) tengelyre ékelt excenter lefelé mozog és a (16) kést lenyomja úgy, hogy ez a gép minden előre mozgása után levág egy bizonyos anyagréteget. Az utpálya oldal- és felső felületét U-alakban meggörbitett (34) ekevas egyengeti, mely egyúttal a kerekek előtt lévő utszakaszt is tisztán tartja, amennyiben az

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

uttestről az összes levágott anyagot letolja. Ez a berendezés a kifurt vajatban sík utat létesít, melyen a gép biztosan áll és mely a görbéken való haladást is megkönnyíti. Ha a gépet vissza kell szállítani, a (11) kapcsolatot oldjuk úgy, hogy a (8) tengely, (13) késkorong, (15) excenter, (16) levágókés és (21) korong az előretoló berendezéssel együtt kikapcsolható.

Ezen, a fentiekben ismertetett módon kiképzett lapos részt azután, célszerűen gépi uton, csigavonal alakjában megcsavarjuk, mi mellett e csavarodás a kerületnek csak $\frac{3}{4}$ — $1\frac{1}{4}$ részére terjed. Ezál-

Furó kemény anyagokhoz.

Egy bécsi mérnök olyanfajta furót szerkesztett meg, amellyel lehetővé válik, hogy kőzetben, téglában és hasonló anyagban tisztán és simán, lökés és ütés nélkül a furó egyszerű forgatásával dolgozhassunk.

A találmány szerinti furó lényegében egy csigavonal alakjában megcsavart lapos acéldarabból áll, mely oldalain kétfelől egy-egy vájattal bír úgy, hogy ez oldalak levakaró élek gyanánt vannak kiképezve. A furó támadó része a támadás helyétől kiindulva, fokozatosan szélesbedik úgy, hogy a munka a furó egész hosszára eloszlik. A furó széles végei facetták gyanánt vannak kiképezve, melyek előmunkálást végeznek, mi mellett e végek szélessége a furónak kellő szilárdságot kölcsönöznek és azt a törés ellen megóvják. Az oldalak ezenkívül egy vagy több, szintén facetták gyanánt kiképezett lépcsővel lehetnek ellátva.

A csatolt rajzon az

1. ábra a lapos acéldarabot, melyből a furó készül, tünteti föl a csigavonalmenet beosztályozása előtt, míg a

2. ábra a kész furót ábrázolja, a

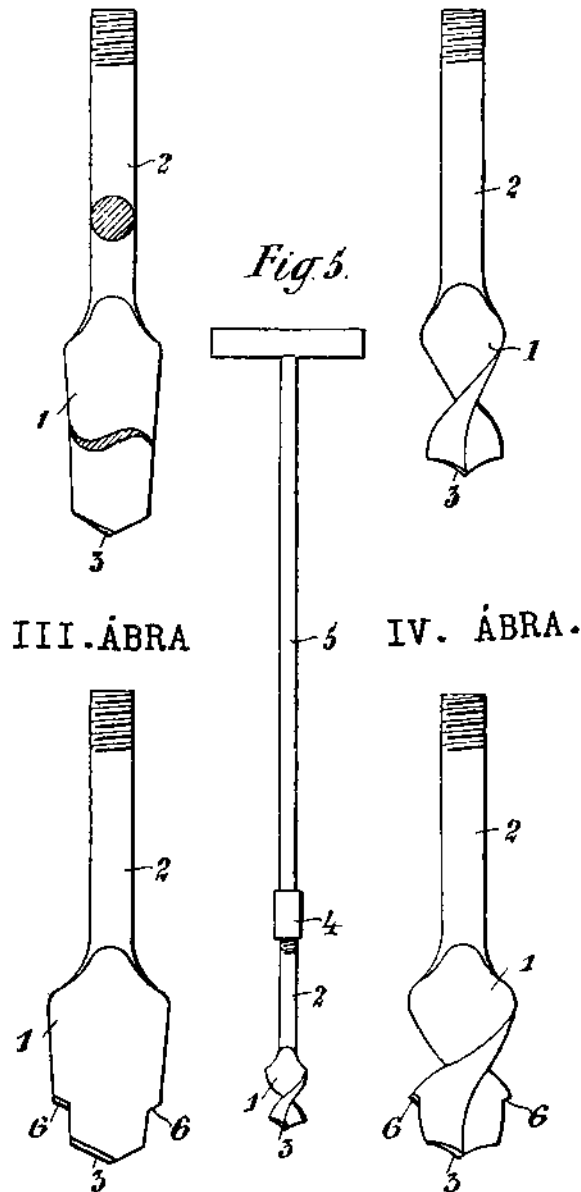
3. és 4. ábrák egy módosított kiviteli alak ugyanolyan nézeteit mutatják, végül az—

5. ábrán az egész szerszám van föltüntetve használatra alkalmas helyzetben.

A találmány szerinti furó (1) lapos acéldarabból készül, mely esetleg a kész állapotban a fogantyúrészhez való erősítésre szolgáló körkeresztmetszetű (2) acélrud kikovácsolása útján képezhető (1. ábra). Mint látható, a lapos rész lancettaszerűen van kiképezve és végein két, talpfuró gyanánt működő (3) facettával van ellátva. A lapos rész mindkét oldala az él mentén aránylag mély vájattal van ellátva úgy, hogy az oldalak a forgási irányban, a furó használata alkalmával levakaró gyanánt működő éles éllel bírnak. A vajatok egyszersmind arra is szolgálnak, hogy a kifurt anyagot a lyukból kifelé továbbítsák.

I. ÁBRA.

II. ÁBRA.

52178.

tal csonkakúp alakú támadási felülettel és erős, széles két facettával ellátott alappal bíró furó keletkezik, melynek facettái az előmunkálást végzik, míg az éles oldalélek az utólagos megmunkálást eszközlik és fokozatosan, azon nyomásnak megfelelően, mely-

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása
KRAYER E. és TÁRSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára

Főraktár és iroda:
V., Váci-utca 6.
„Kraye festékudvar”

0 cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója.
A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak,
az összes waggonygyárak, Budapest főváros szállítója.

(B/2139/420/52/11)

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden célnak
megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

lyel a szerszámot kezeljük, tiszta és sima lyukat létesítenek. A lyuk méreteit a furó legvastagabb része állapítja meg. Ha emellett a lancettaalakú lapos részt mindig egyenlő vastag körkeresztmetszetű acélrudból dolgozzuk ki, különböző bőségű lyukakhoz való furókat (4) karmattyu közvetítésével egy és ugyanazon, megfelelő hosszúságú (5) fogantyúrészszel (5. ábra) lehet egy munkaszerszámmá egyesíteni.

A 3. és 4. ábrákon bemutatott kiviteli alak hasonló módon készül és használtatik, mint a fentiekben ismertetett és attól csak abban különbözik, hogy az oldalélek egyszer vagy többször lépcsőszerűen ki vannak metszve, mi mellett az egyes lépcsőkön az (1) lapos rész oldalával párhuzamosak. A lépcsőkön az átmenetek (6) facetták gyanánt vannak kiképezve. Ezen kiviteli alaknál a munkának még messzebbmenő megosztása történik oly módon, hogy mindenekelőtt a (3) facetták dolgoznak, azután a legelső lépcső oldalélei, mire a (6) facetták sorjában a következő oldalélekkel jutnak érvényre. A lyuk tehát fokozatosan furatik a kívánt bőségre és így egyes anyagrészek kitöredezésének veszélye még inkább ki van zárva.

A furó csaknem teljesen zajtalanul működik és a furólyuk kitöredezésétől, még a kilépés helyén sincs mit tartani, minthogy a munka megosztása folytán az anyag levakarása finom szemcsékben és forgácsok nélkül megy végbe. Épp így nem következhet be a furó letörése vagy kicsorbulása sem, minthogy annak kúposága csekély és a furó aránylag rövid, tehát mellső végén is kellő vastag és szilárd.

Bányagázok jelzése szeléncellával.

Többféle rendszerű készüléket ismerünk, amelyek hivatva vannak idejekorán jelezni a bánya mélyén gyülekező veszélyes gázokat. Az a célja ezeknek a készülékeknek, hogy már akkor is jelezzék a bányagázok jelenlétét, amikor érzékeinkkel még észre nem vesszük őket. A készülékek kétségkívül igen ügyes és ötletes konstrukciók, arról azonban már nincsen tudomásunk, hogy gyakorlatilag is beválnak-e az ilyen szerszámok. A legújabb ilyenfajta készülék tökéletesebb kivitele a már ismert hasonló jelzőkészülékeknek.

A bányagázok jelzése a jelen készülék szerint is szeléncella segélyével történik, melyet bányalég-lámpa lángja világít meg, mikor is a lámpa lángjának fényerejében a bányagázok behatása alatt bekövetkező változás jelzőkészüléket kapcsol ki. Ez magában véve nem új. Ismeretes ugyanis olyan eljárás, melynek értelmében a bányalég-lámpa lángjának elsötétedése csengőt vagy más jelzőkészüléket hoz működésbe, míg más, javaslatba hozott eljárás értelmében ezt a lámpa lángjának világosabbán égése idézi elő. A jelen találmány lényege és az általa létesített haladás már most ezen két eljárás egyesítésében áll. E két eljárás, mindkettő magában alkalmazva, nem felel meg valamennyi követelménynek, mert a bányalég-lámpa lángjához nagy százalékos bányagázkeverékek hozzájutása alkalmával a láng elsötétedése vagy elalvása, kis százalékos bányalégkeverékek hozzájutása alkalmával pedig annak világosabbán égése következik be; az eljárások tehát az egyik vagy másik esetben fölmondják a szolgálatot. Gsupán e két eljárásnak egyesítésénél megy végbe a lámpa lángjának úgy elsötétedése, illetőleg elalvása, mint világosabbán égése alkalmával is a jeladás, ami ilykép minden bekövetkező ellen biztosítva van. A jeladás eszerint úgy egészen gyenge, mint fokozatosan, vagy hirtelen föllepő erősebb bányalégkeverékek esetében és pedig célszerűen egymástól különböző jelzések útján történik, hogy egyszersmind a bekövetkezett veszély mértékét is jelezze.

Az eljárás fogantatása különböző módokon lehetséges. Így pl. a berendezésnél két kontaktuspontot lehet elrendezni úgy, hogy a láng elsötétedése vagy elalvása alkalmával az egyik, világosabbán égésénél a másik kontaktus, míg a bányalég-lámpa lángjának normális égésénél egyik kontaktus se létesüljön.

SZIVATTYUKAT ÉS MÉRLEGEKET

gyárt, mint különlegességet és legnagyobb raktártart épület- és diaphragma-szivattyúkban.

Garvenswerke WIEN, II., Handelsquai 130.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(B. 96/44/16)

**TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ. KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR:**

**ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.**

HAZAI HIREK.

Lukács László a földgázzól.

A képviselőház november 15-iki ülésén Sümegi Vilmos képviselő az erdélyi gázforrások dolgában interpellálta meg a pénzügyminisztert, aki a következőkben adta meg a választ: A t. Ház engedelmével azonnal hajlandó vagyok a választ a kérdésre megadni.

Mindenekelőtt konstatálni kívánom, hogy földgáz értékesítésénél mutatkozó késedelemért szerintem igazságosan a kormányt vádolni nem lehet. A t. képviselő ur előtt, aki az erdélyi viszonyokat ismeri, ismeretes, hogy első nagymérvű gázkítörés, illetőleg az az erupció, amely sodik számú furásnál mutatkozott, akkor történt, midőn nem gázra kattattak, hanem kálisóra és ennek következtében olyan furási metodust alkalmaztak, amely arra volt számítva, hogy gázt fognak találni.

Azonban gázt találtak és az olyan mértékben tört elő, amilyen mértékben semmiféle felhasználni nem lehetett volna, épen annak tulságos nagy mennyisége következtében. Másrésztől csak egyetlen gázforrás lévén ismeretes, amely nagymennyiségű gázt szolgált, sem a kormány nem volt abban a helyzetben, hogy az ipari közönséget biztosíthatta volna annak forrásnak állandóságáról, sem a magánosok nem mertek hozzáfogni ipari alkotásokhoz mindaddig, amíg nincsen bebizonyítva, hogy Erdélynek több pontján is található nagymennyiségű gáz. Ezért egy darabig azzal kellett foglalkoznunk, hogy ezt nagymennyiségben előtörő gázt lehetőleg elzárjuk, hogy veszendőbe ne menjen. Hónapokig tartó fáradtságos munkával volt ez egybekötve. Első ízben nem sikerült, mert elzárást felrobbantotta a gáz és csak később nagy léhségekkel és fáradtsággal sikerült ezt a forrást elzárni, úgy hogy az most el van zárva és az árammennyiség most már veszendőbe nem megy.

Az a robbanás, amely legutóbb történt, nem ott, hanem 4500 méternyi távolságban történt ettől forrástól: tudósok abban tekintetben még nincsenek megállapodva, hogy mi volt ennek az oka, a vélemények azonban leginkább odahajlanak, hogy földrengés okozta ezt a jelenséget és az utóbbi erupció a régi forrással semmiféle összefüggésben nincsen. Ennek következtében megdőlt t. képviselőtártnak az a theoriája, hogy a földgáz megunta árározást, mert nem ez az földgáz, amelynek hosszasan kellett várnia.

Ezekből, azt hiszem, láthatja t. képviselőtársam, hogy miután a furások, amelyek nagy számban elrendeltettek, nem vezettek a legujabb ideig más eredményre, mint-hogy a tegnapi napon, eddig csak rányertesítést kaptam arról, hogy Dicsőszenntmártonban sikerült egy nagyobb mérvű gázforrást találni nem lehetett egyebet tenni, mint folytatni a geológiai felvételeket, amelyek most már 18 vonulaton konstatáltak és folytatni a furási munkálatokat. Az eddigi munkálatok, amint említettem, csak dicsőszenntmártoni furásnál vezettek eredményre.

Miután magam is azt tartom, hogy ez eredmény, a költségvetésben kérek felhatalmazást, sokkal nagyobb mértékben eszközölhessük most rásokat, ha geológiai létezésének valószínűsége meg van állapítva, úgy hogy már most 22 ponton szándékozom elrendelni furások megkezdését. Mindaddig

ban, amíg több ponton nincs biztosítva nagymennyiségű gáznak előjövetele, ne méltóztassék várni és remélni, hogy lehetséges nagyobb ipari vállalkozást létesíteni, mert nagyon természetes, hogy minden vállalat a maga létét biztosítani óhajtja és ez csak akkor van biztosítva, ha kézzelfoghatólag be van bizonyítva, hogy abban az esetben, ha az egyik gázforrás elapad, ami elő szokott fordulni, a közelben egy más gázforrás áll rendelkezésre. Addig is azonban nem mondható, hogy nem történt semmi, mert egy gyár ott tényleg létesült; ez egy kísérleti célból létesült gyár, amely a gázt nitrogén-trágya előállítására fogja felhasználni mely e hónap végén megindítja munkálkodását. Ha ez sikerre vezet, akkor a sármási forrásra bázizva, egy igen nagy ilyen gyár fog ottan, mint végleges gyár létesülni.

Azonkívül tárgyalásokat folytatunk Marosvásárhely árosával, amely hajlandónak mutatkozott saját költségén vezetékét megcsináltatni. Most azonban természetesen áltózott a helyzet és így azt hiszem, hogy marosvásárhely városa lesz az első, amely bevezeti a gázt és példát mutat, hogy miként lehet azt iparilag és világítási célokra felhasználni. Vannak azonkívül még más tárgyalások is folyamatban, amelyek aztán lehetővé fogják tenni, hogy minden gyorsabb tempóban menjen. Mindennek azonban az az alapfeltétele, hogy az elrendelendő nagyobb mennyiségű furások eredményre vezessenek.

Kinevezések. *Öfelsége a pénzügyminiszterium előterjesztésére dr. Walek Károlyt, a selmebányai bányászati és erdészeti főiskola rendkívüli tanárát ugyanezen főiskola másodosztályu rendes tanárává nevezte ki. — A pénzügyminiszter Tölössy Géza okleveles gépészmérnököt a selmebányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolához tanársegéddé, Becht Rezső bányamérnöki szakot végzett főiskolai hallgatót pedig ideiglenes minőségben bányagyakornokká nevezte ki.*

Áthelyezés. *Gebhard Ferencet, m. kir. segédmérnököt a selmebányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskoláról a nagybányai m. kir. bányagazgatóság kerületébe helyezték át.*

Személyi hír. *A rimamurányi vasmű részvénytársaság likéri kohóhelyére az elhunyt Botár Gyula mérnök helyébe Bortnyák István mérnököt osztotta be.*

Eljegyzés. *Pohl Károly mérnök Brádon, eljegyezte Obergruber Irénkét.*

Uti bőröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben **vásárolhat** a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Muzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/3832/611/24)

Kinevezés. A pénzügyminiszter Ürmös László fémkohómérnöki szakot végzett főiskolai hallgatót ideiglenes minőségben bányagyakornokká nevezte ki.

Téves hírek a Kolozsvári Kőszénbánya Rt.-ről. Nemrég közlemények jelentek meg a napilapok hasábjain, amelyek arról tudtak, hogy a Kolozsvári Kőszénbánya Részvénytársaság (Charbonnages de Kolozsvár Societé Anonyme) párisi igazgatósága nem volna megelégedve a bányavállalat működésének eredményével s ennek folytán föl fogja számoltatni(!) a társaságot. Felkértünk annak közlésére, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak s hogy a párisi igazgatóság nem hogy nem lenne megelégedve a társaság működésének eredményével, mely a társaság feloszlását vonná maga után, hanem éppen nagyobb szerű beruházásokat óhajt eszközölni, nevezetesen egy második kötőpályát és brikettgyár felállítását tervezi, mely terv előreláthatólag rövid időn belül létre is fog jönni. Hír szerint ez ügyben már meg is kezdték a tárgyalásokat.

Szolgálati jubileum. A felsőbányai kir. bányahivatal főnöke: Bradotka Frigyes bányatanácsos a napokban töltötte be szolgálatának 25-ik évét. Ez alkalommal tisztviselőtársai szeretettel ünnepelték köztisztviselőnek örvendő társukat és tiszteletére bankettet rendeztek.

Uj sodronykötőpálya. Maillot Nándor báró Bodrogszerdahely község határában kőbányát és közuzót létesített. Ennek kapcsán a kereskedelmi miniszter a közüző céljaira építendő iparvágányt engedélyezte, a termelt kőanyag leszállítására szolgáló sodronykötőpályára pedig közigazgatási bejárást tartottak.

Uj ércbánya részvénytársaság. A máramaros megyei Viski község határában fekvő „Lipót-bánya”, amely eddig magántulajdon volt, részvénytársasággá alakul át. A jelenlegi tulajdonos, Novák Lajos, úgy tervezi az átalakítást, hogy az eredeti száz bányarészvényt tizenkét részre osztja és így ezerkétszáz részvényt bocsát aláírás alá 200 korona névértékben, vagyis 240.000 korona névleges részvénytőkéket alapul véve, ebből a tulajdonjog: 400 részvényben 80.000 korona névleges értéket képvisel, 160.000 korona ellenben berendezési és forgótőkének marad. A részvények kibocsátási árfolyama kettőszáztizenöt korona és az aláírás, illetve megalakítás alkalmával 30 napon belüli hatvanöt koronával fizetendő be, 50 korona a részvénytőke javára betétként kezelve az új igazgatóságnak lesz átadva, 15 korona pedig kötelezettségek és költségek fedezésére a jelenlegi tulajdonos rendelkezésére marad. További befizetések iránt a rendes közgyűlés lesz hivatva esetleg intézkedni. A bányaterületen két altárna van, kész 500 méter, befejezés előtt 95 méter, azután a jelenlegi 8 munkaterepen kívül még 4 = tehát összesen 12 helyen lesz ólomérc kitermelhető és 4 nyíláson kiszállható. A legalsó 60—70 cmtr széles telér az altárna 65^m méternél feltárva nem tiszta, a többi telérek szfaleryt-mentesek, az ólomérc tartalma 65% ólom, 0,220% ezüst és 0,18% arany, mint oldal sáf néha rézksvand is előfordul.

A krassószörényi bányászat az 1910. évben kielégítő eredménynyel prosperált. A javulás, amely már az 1909. évben érezhetővé vált, állandósult, úgy hogy bányaműveik az egész év folyamán zavartalanul termelhettek.

A vasércprodukción kívül az előző évvel szemben némi visszaesést mutat. A nyers és öntöttvastermelés kvantitatív szintén gyengébb eredménynyel zárult. Nem tüntet fel lényeges javulást az ipar és forgalom elsőrendű szükségleti tárgyát tevő szén bányászata sem. A technikai investíciók és a hazai fogyasztás fokozódó felvevő képessége előnyösen befolyásolta a termelést, minek következményeként ált elő az a csekély produkció-többlet, mely a szénbányászatot a tavalyi fölé emelte.

A kedvező értékesítést azonban egyszerűen lehetetlenné tette a külföldi, különösen ausztriai és porosz-sziléziai verseny, mely a Krassószörényben termelt szenet szűkebb, természetes piacán a délvidéken is megtámadta. A sziléziai bányák az enyhe tél miatt kereslet-hiányában nagy szénkészletek felett rendelkeztek. Hogy munkáslétszámukat fenttarthassák és a termelés menetét biztosíthassák addig, míg a konjunktúrák alakulása lehetővé teszi az otthon való elhelyezést, valósággal elárasztották a délvidéket és rendkívül redukált árak mellett a termelési költségeken alul is piacra vetették az árut.

A hazánkat gyűrűként körülvevő Ausztria tarifális kedvezményekkel mozdítja elő az osztrák piacon el nem helyezhető szénmennyiségnek Magyarország felé irányuló exportját és ugyanakkor a magyar szén kivitelét lehetetlenné teszi a szállítási díjtételek felemelésével. Az idegen konkurrencia folytán beállott kedvezőtlen átalakulás arra bírta az ottani legnagyobb bányavállalatokat, a cs. és kir. szab. osztrák-magyar államvasut-társaságot, hogy termelése nagy részét saját üzemeiben használja fel. Különösen ez a

Felhívás!

„bánya részvények jegyzésére.”

A máramaros megyei viski Lipót bánya b. t. a. any. ezüst és ólomérc tartalma 4 b. m. (180,465 m.2) bányaterület kibocsátására: egy részvénytársaság alakítása határozván el és pedig olyképen, hogy az eredeti 100 knx 12 részre osztva 1200 új részjegyet bocsát aláírás alá: 200 korona névértékben, vagyis 240.000 korona névleges részvénytőkéket alapul véve, ebből a tulajdonjog: 400 részvényben 80.000 korona névleges értéket képvisel, 160.000 korona ellenben berendezési és forgótőkének marad.

Ezen részvények kibocsátási árfolyama (215) kettőszáztizenöt korona és az aláírás, illetve megalakítás alkalmával 30 napon belül (65) hatvanöt koronával fizetendő be, 50 korona a részvénytőke javára betétként kezelve az új igazgatóságnak lesz átadva, 15 korona pedig kötelezettségek és költségek fedezésére a jelenlegi tulajdonos rendelkezésére marad. További befizetések iránt a rendes közgyűlés lesz hivatva esetleg intézkedni.

A bányaterületen 2 altárna van, kész 500 méter, befejezés előtt 95 méter, azután a jelenlegi 8 munkaterepen kívül még 4 = tehát összesen 12 helyen lesz ólomérc kitermelhető és 4 nyíláson kiszállható.

A legalsó 60—70 cmtr széles telér az altárna 65^m méternél feltárva nem tiszta, a többi telérek szfaleryt-mentesek, az ólomérc tartalma 65% ólom, 0,220% ezüst és 0,18% arany, mint oldal sáf néha rézksvand is előfordul.

Trüktve az értékes bányaterülethez, könnyű hozzáférhetőségre, a kohóval való 6 kilométer tengelyi szállítás után — vasúti összeköttetésre és jó munkáviszonyokra, az érdeklődőknek egy busásan jövedelmező, nagy jövőjű vállalatban részt venni nyújt kedvező alkalmat. Kívánatra bővebb felvilágosítással, éremintákkal szolgál és előjegyzést folyó évi december hó 10-ig elfogad a jelenlegi tulajdonos.

Novák Lajos.

Kolozsvár, (Karolina-tér 3.) és Visk Máramaros megye.

(B.3096/709/17.)

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS
TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

körülmény idézte elő a koksziprodukciónak nagyobbodását, aminek természetes folyamánként pedig a kokszoló-telepek mellékterményének, a kátránynak kvantitatív emelkedése jelentkezett. A brikettkészítés óriási hanyatlást mutat, az idei termelés csak hetedrésze a tavalyinak. Az elért vasérc- és széniprodukciónak mennyiségét a következő adatok tüntetik fel: vasérc 1,681.427 q. 1,188.392 K., nyersvas 806.729 q. 5,459.277 K., öntöttvas 58.839 q. 1,198.089 K., feketeszén 4,303.808 q. 6,628.416 K., barnaszén 45.483 q. 43.470 K., koksziprodukciónak 1,019.959 q. 3,175.066 K., brikett 20.479 q. 34.923 K. értékben. A kutatási engedélyek száma 193, a zártkutatmányoké pedig 10.710 volt, a szaporulat a tavalyihoz képest 967. Esete ebből 411 aranyra és ezüstre, 2106 vasércre, 8078 szénre, 115 egyéb ásványokra. Az adományozott bányatelkek területe 101,845.331 m², a csökkenés a tavalyival szemben 2,165.587. Az adományozott kültermékek területe a múlt évben 32,357.445 m² volt, e téren változás nem állott be.

Új cementgyár. Árvamegyében Kralovánban 250000 K. alaptőkével cementáru-gyár alakult, amely már megkezdte működését.

Kirándulás a petróleum-telepre. A csáktornyai állami tanítóképző-intézet negyedéves növendékei Zrinyi Károly igazgató és három tanár vezetésével Szelencére rándultak, hogy az ottani üzemben levő petróleum-furást megtekintsék. A telepen a kiránduló társaságot Rosenpläuter Károly igazgató fogadta, aki megmutatta az összes munkálatokat, miközben szakszerű magyarázatokkal szolgált a petróleum furására vonatkozólag.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Budapesti Osztálya ülést tartott a következő tárgysorozattal: A nagybányai osztály átiratának tárgyalása. Az anyaegyesületnek az arany-

**BRÁNDAT
SÓSBORSZESZ**
használják az egész földkerekségen
egyetlen megbízható és bevált magyar
gyártmány.

Mindenütt kapható! Nagy üveg K 2.40, közép üveg K 1.20, kis üveg K 0,65 árban. ::

lopásra vonatkozó osztályvélemény megadása. A Bányászati és Erdészeti Főiskola Segélyező Egylete kérésének tárgyalása. Indítványok. Ülés után társasvacsora volt.

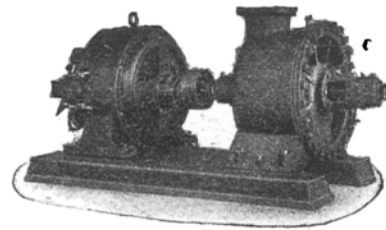
**Szlovákiai
sósóvíz**
CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKÉDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYIT.
Megrendelhető a Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitelési R.T.-nél
BUDAPEST. TELEFON 162-84. (B/227/650/44.)

ERNHADT és SEHMER gépgyára Saarbrücken.

Vezérképviselő: FLAMM ADOLF

műszaki irodája és gépészeti berendezések vállalat.
Budapest, II. kerület, Margit-körút 48. szám.

Szállít: bányás-
és kohógépeket,
Diesel-nyersolaj-
motorokat,
Centrifugal-
turbo-szivattyu-
kat, gázgenera-
torokat, Bri-
quet-sajtókat és
dugattyus sziv-
vattyukat.

B/3835/G14/52.

Kérje 76. számú árjegyzékünket.

**H a d e f-
e m e l ő g é p e k r ő l .**

kézi és elektromos hajtásra.

HEINRICH de FRIES

G. m. b. H.

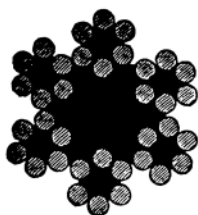
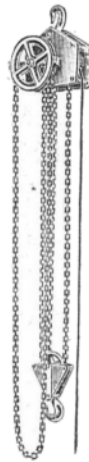
Düsseldorfi 76/a. Harkorstr. 7.
Wien VII/3. Neustiftgasse 111/26.

Magyarországi képviselő:

V E C S E Y J E N Ő

okl. gépészmérnök.

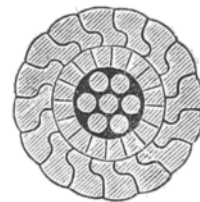
Budapest, V., Lipót-körút 24/c. sz.
Telefon 105-48.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/619/25.)

Iparvasut Dobsinán. Multszámunkban adtunk hírt arról, hogy a dobsinai rézművek részvény-társaság már hozzáfogott Dobsina város határában telepének felépítéséhez. A hír kiegészítéseképen még felemlíthetjük, hogy a társaság az Igló határában fekvő Földtárnától a dobsinai Máriavölgy-telepéig motorüzemű iparvasutat és ennek Máriavölgyi-telepi állomásán gőzsikló pályát épít. A tervezett iparvasut és siklópálya közigazgatási bejárását a kereskedelemügyi miniszterium elrendelte.

A Máv. és a földgáz. A Magyar államvasutak igazgatósága intézkedése folytán Nagysármás és Kissármás állomások között a földgáz robbanás-okozta pályarongálás miatt a forgalmi akadály hosszú ideig fog tartani. Az akadály tartama alatt a személyforgalmat 700 méterre terjedő átszállással, a podgyász és gycsáruforgalmat 50 kilométerig, valamint a postaforgalmat áthordással tartják fenn. teherforgalomra nézve segélyutirányokat vesznek igénybe, feladott és utban lévő küldeményeket több fuvardíj beszedése nélkül a szamosvölgyi vasut apahida-dési segély-utirányán át továbbítják.

Főiskolai hallgatók bálja Selmecen. Farbak Gyula főiskolai tanár halála miatt november 4-ről elhalasztott balek-bált a főiskola ifjúsága december 9-én tartja meg.

Pályázat. A marosujvári főbányahivatal mellette rendelt számvevőszéknél évi 800 K segélydíjjal adalmazott díjas pénzügyi számgyakornoki állásra ázatot hirdet.

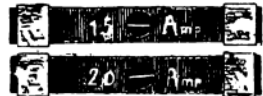
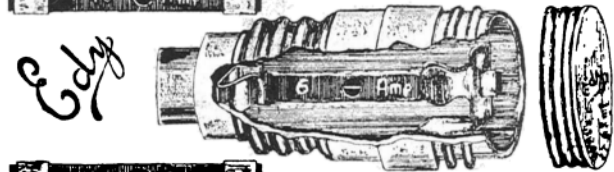
✂ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✂

K. H. Kérdése szerfőlött szokatlan. Azt szeretné tudni: hogy oszlanak meg a selmeci főiskolán a hallgatók és pedig felekezeti szempontból. Magyarán szólva, azt kérdezi tőlünk, hogy van-e a selmeci főiskolának olyan hallgatója, akinek rendezetlenek a felekezeti viszonyai. Azután minden átmenet nélkül azt kérdezi tőlünk, hogy miért nincsen zsidó vallású hallgatója a főiskolának. Forduljon talán a főiskola rektorához.

B. F. Nagyvárád. A zárkutatóterületén talált érc, az adományoztatás előtt is értékesíthető, ha a) erre engedélyt kap a bányatársaságtól; b) ha talál ércet; c) ha azt megveszik. Illetékes bányakapitányság különben díjtalanul szolgál felvilágosítással. Elég, ha beadványban küldi be kérdéseit.

**Szab. villamos biztosíték
kicszerelhető betéttel.**

Ha kiég, csak a betét cserélendő ki, tehát olcsóbb, mint bármely más biztosíték, mert a porcellándugó tovább használható. Nem kell javítani!

Mindenki által kezelhető! 550 Volt-feszültség és minden Ampererősségig **Legkisebb rendelhető mennyiség 25 db.** Minden dugó 5 tartalékbetét elszállítatik.

Árak betét nélkül.		Betétek.	
Edy normal csavarmennettel	75 fill.	Edy normal betét 2-10 Amp-ig	18 fill.
Edy nagy csavarmennettel	1.55	Edy normal betét 15-40 Amp-ig	24
Mignon	30	Edy nagy betét 6-20 Amp-ig	40
		Edy nagy betét 30-60 Amp-ig	45
		Mignon betét	20

Egyedlárusítás:

Hanák Miksánál, Budapest, V., Nádor-utca 50. sz.
(Markó-u. sarok) (B/3779/889/41)

Bányamunkás—Marosujvár. Megkaptuk, késsön kaptuk. Bár előlvastuk, de idejét multa. Korábban jutott volna eszükbe, akkor közbeléphettünk és tán eredményeket is érthettünk volna. Biztosítjuk ugy is legnagyobb jóindulatunkról. Jó akarattal szemléljük dolgaikat. A levélben leírtak mélyen megható dolgok. Ne higgye, hogy kezünkbe se vesszük panaszos soraikat. Mértékadó helyeken alkalomadtán még szóvátenni se leszünk restek. Majd leküldjük egy igazolt munkatársunkat a közel jövőben, legyen hozzá bizalommal. A megjelölt személy némi segélyére főszerkesztőnk 30 koronát küldött.

Bodonyosbányai tudósító. Levele nem került kézhez. Kérjük, írjon újra. Szívesen látjuk sorait.

P. J. 16-án feladtunk címére legutóbbi tudósításáért 1 korona 40 fillért.

A szerkesztésért felelős **Dr. Bischitz Béla**
1022/1911. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Alantirt bányaművezetőségénél egy 120 lóerejű Diesel-féle hőerőgép táplálására évente mintegy

1600 q. nyerspetróleumra

van szükség. Ezen nyerspetróleum szállításának biztosítására a folyó év július hó folyamán lefolytatott nyilvános zárt írásbeli árlejtési eljárás nem járván elfogadható eredménnyel, ezennel új árlejtési eljárás indittatik.

Felhivatnak azon cégek, melyek ezen 1600 q.-nyi nyerspetróleum szállítására vállalkozni óhajtanak, hogy egykoronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat „nyerspetróleum ajánlat” felirással alantirt műhöz jelen hirdetménynek a „Közszállítási értesítőben” történt első megjelenése után 14 nap alatt, de legkésőbb folyó évi

november hó 25-ig

alantirt műhöz nyujtsák be.

Az ajánlathoz óvadékképpen 1000 korona csatolandó vagy készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban s ez alantirt műnek előzetesen beküldendő.

Az ajánlattal egy palack nyerspetróleum-minta is beküldendő.

A közelebbi részletes adatok ezek:

Fajsuly	0.840—0.850
Lobbanási hőfok	10—60 C. fok között
Gyuladási hőfok	20—100 „ „
Benzin és egyéb könnyű olaj	20—30 % „ „ közt —
Világító petróleum	35—45 % közt
300 Celsius fokon túl még visszamaradt üledék és egyéb anyag	25—30 %.

Teljes parafin mentesség. Közönséges kék olaj (motorolaj) ajánlatot nem veszünk figyelembe.

A nyerspetróleum 80—120 q.-s cysternákban havonta szállítandó külön megrendelésre alantirt művezetőség címe alatt bérmentve a nagybányai vasuti állomásra.

Elkésve érkezett — óvadék, vagy minta nélküli ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Fenntartja magának a művezetőség az ajánlatok közötti szabad választást, — esetleg egészen új árlejtési eljárás indítását.

Veresvizi m. kir. bányavezetőség.